САМОДІЯЛЬНИЙ СПОРТИВНО-ОЗДОРОВЧИЙ ТУРИЗМ ЯК ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНИЙ КОМПЛЕКС ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ

І.М. Рудєв,

Д.І. Басюк

Національний університет харчових технологій

Самодіяльний спортивно-оздоровчий туризм, будучи унікальним суспільним рухом, є одним з видів туризму. Особливістю цього масового самодіяльного руху є те, що при мінімальній підтримці держави він може розвиватися в складних економічних умовах сьогодення. Цьому сприяє висока доступність, у тому числі і матеріальна, оздоровчих видів туризму для всіх категорій і вікових груп населення, починаючи з дітей шкільного віку і закінчуючи пенсіонерами; а також придатність більшої частини території України для самодіяльних туристських заходів. Слід зазначити найхарактерніші риси цього руху.

1. Самодіяльний спортивно - оздоровчий туризм - це здоровий спосіб життя людини, а не просто хобі або спосіб самооздоровлення.

2. Захоплення самодіяльним туризмом має глибоке коріння в історії. Більшість аспектів туристської подорожі аналогічні традиціям і прагненням мандрівників-землепрохідців.

3. Самодіяльний спортивно - оздоровчий туризм - явище комплексне. Воно включає розвиток духовної сфери (високих людських якостей, необхідних в екстремальних умовах похідного життя); пізнавальні аспекти (наприклад, вдосконалення екологічної культури людини); елементи самоствердження; оздоровчий ефект (природний благодатний вплив природного середовища).

4. Різноманітні форми суспільно-корисної діяльності практично завжди супроводжують подорожі.

5. Самодіяльний спортивно - оздоровчий туризм сприяє створенню інтелектуального продукту у сфері розробки теорії і практики туризму; новітніх туристських маршрутів (у тому числі і комерційних), сучасного спорядження.

Це - одна з основ формування комерційного продукту, про що досить часто забувають організатори комерційного туризму.

6. Самодіяльний спортивно-оздоровчий туризм охоплює всі вікові групи населення країни, включаючи дітей, школярів, студентів, інвалідів і т.д., а також всю сім'ю в цілому.

7. Вся діяльність людини в самодіяльному туризмі природна. Саме тому в даний час самодіяльний туризм є найефективнішою системою занять, компенсуючою недоліки проживання у міському середовищі.

8. В умовах сучасного стресового середовища самодіяльний туризм стає школою самостійного виживання.

9. Для заохочення і розвитку руху туризму держава і окрема людина витрачають мінімальні фінансові кошти (на потрібні стадіони, басейни і іншу матеріально-технічну базу) - необхідні лише туристські клуби в місті, як організаційно-методичні і просвітницькі центри, дешеве туристське спорядження і система туристських притулків. Як приклад можна привести наступні порівняльні дані: в кінці 80-х років витрати на відпочинок 1 людини в системі Центральної ради з туризму і екскурсій складали 40 крб., а в самодіяльному туризмі - 88 коп., тобто ефективність використання дотацій в самодіяльному туризмі була майже в 50 разів вищою, ніж в плановому.

Таким чином, самодіяльний спортивно - оздоровчий туризм - це найсучасніша технологія продукування у людини здорових духовних і фізичних якостей, а також пізнавальних і самозберігаючих початків при мінімальних витратах держави.

Суть спортивного самодіяльного туризму може бути висловлена словами: "За Духовність, Спорт, Природу!". Однією з найважливіших кінцевих цілей туристського руху є формування здорового способу життя людини і суспільства в цілому, що має велике державне значення.

Враховуючи, що сьогодні однією з найгостріших проблем країни є фізичне здоров'я дітей і молоді, а також беручи до уваги ту обставину, що

більшість населення вже не має сил для виживання в екстремальних ситуаціях, перед туристським рухом ставляться наступні задачі:

• повернути молодому поколінню прекрасний світ самодіяльного туризму;

• розвинути самодіяльний туризм як ефективний засіб виживання людини в природному і міському середовищах перебування. Важливе державне значення має і соціальна спрямованість спортивно-оздоровчого туристського руху. Його соціальна задача полягає в тому, що він:

• задіяти соціально незахищені верстви населення, оскільки є найдешевшою і доступною формою відпочинку, школою соціальної адаптації населення до стресових ситуацій в житті сучасного суспільства; бере участь у вирішенні великого числа прикладних питань, наприклад, по підготовці молоді до служби в армії, роботі в загонах МНС, в основі яких лежить діяльність людини в природному середовищі.